ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДО 10-РІЧЧЯ ЕКОНОМІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

11–12 квітня 2007 р.

Ірпінь – 2007

Микитенко Т.В.,
к.е.н., доцент
(Національна академія ДПС України)

ОБЛІК У ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Розвиток міжнародних політичних, суспільних і економічних зв'язків вимагає адекватного становлення обліку як невід'ємної частини економічного процесу, тісно пов'язаного зі зростаючою інтернаціоналізацією ринків і тенденцією до розробки глобальних стратегій. При сучасному розвитку глобальної економіки між транснаціональними компаніями виникає стійка конкуренція за розширення джерел фінансового капіталу і за одержання додаткових прибутків, при чому повна поінформованість про фінансовий стан є істотною частиною конкурентної боротьби.

Впровадження стандартизації міжнародного бухгалтерського обліку в Україні обумовлено входженням України в СОТ, створенням міжнародних компаній, глобалізацією науково-технічного прогресу. Глобалізація економіки диктує єдині правила складання фінансової звітності, так як порівнянність міжнародної фінансової інформації, отримана в результаті стандартизації і уніфікації, усуває труднощі в розумінні даних іноземних фінансових звітів.

Облік на міжнародному рівні має істотні відмінності від обліку кожної країни, що зводяться, по-перше, до особливостей узагальнення облікової інформації, цін, результатів господарської діяльності, а по-друге, до істотних розбіжностей у фінансовій звітності різних зарубіжних держав.

Міжнародні стандарти фінансової звітності розробляє Комітет з міжнародних стандартів фінансової звітності КМСФО. Не дивлячись на те, що Європейська комісія і МОКЦБ рекомендували застосовувати МСФО при підготовці консолідованої фінансової звітності для всіх компаній, акції яких продаються на фондо-

вому ринку, важливо зазначити, що кожна країна має свою національну систему регулювання бухгалтерського обліку.

В Україні такі особливості регулювання бухгалтерського обліку включають різні фактори.

1. Вплив теоретичних концепцій бухгалтерського обліку. Україна має свою національну систему державного регулювання бухгалтерського обліку, національні стандарти обліку, План рахунків активів, зобов'язань та капіталу, методичні рекомендації з обліку для різних галузей економіки.

2. Регламентація бухгалтерського обліку здійснюється з метою регулювання економічних проблем суспільства. Уряд підтримує ті стандарти бухгалтерського обліку, що заохочують чи, навпаки, перешкоджають використанню підприємствами тих чи інших методів оцінки вибуття запасів, нарахування амортизації, обліку зобов'язань тощо. Ще один аспект – рівень інфляції в країні. Високий рівень інфляції може призвести до створення так званої інфляційної бухгалтерської системи, при якій необхідні часті переоцінки показників звітності.

3. Користувачі фінансової інформації і цілей, що вони ставлять перед собою. Інформація, що розміщена у фінансовій звітності підприємств України, відповідає потребам визначених груп користувачів (власників, кредиторів, інвесторів та інших). Інформація, що міститься у податковій звітності підприємств, відповідає потребам державних, особливо податкових, органів. Тоді як у США і Великобританії превалюють інтереси інвесторів, то у ряді європейських країн – кредиторів. Домінування тих чи інших користувачів фінансової інформації при встановленні набору показників фінансової звітності багато в чому залежить від основних джерел інвестування компаній. Орієнтованість компаній США і Великобританії на капітал інвесторів обумовлює пріоритет даної групи користувачів перед іншими. Навпаки, фінанси багатьох європейських компаній більшою мірою залежать від кредитів банків.

4. Національні історичні традиції. Національна система бухгалтерського обліку України формувалася протягом тривалого часу. За часів радянської влади розвивалася єдина система облі-

ку, що обслуговувала єдиного власника – державу. В умовах командно-адміністративної системи основною метою бухгалтерського обліку виступав контроль збереження і руху матеріальних цінностей, а основним методом була інвентаризація. За умов ринкових відносин центр уваги бухгалтерського обліку змістився на виявлення фінансових результатів та умов їх досягнення.

На підставі особливостей регулювання бухгалтерського обліку можна виявити характерні проблеми при переході на МСФО в Україні, шляхи згладжування розходжень у процесі стандартизації та уніфікації обліку й основний процес зближення економік держави у ході глобалізації світового господарства, що веде до стандартизації обліку на світовому рівні.

Перехід національної системи бухгалтерського обліку на МСФО ускладнюється рядом об'єктивних причин, серед яких вплив вимог податкового законодавства та податкових органів, негативне відношення до нововведень з боку власників і управлінського персоналу, відсутність ринкової інфраструктури у зв'язку з тим, що аудиторська діяльність перебуває в процесі становлення тощо.

Перехід на МСФО повинен здійснюватися поетапно: підвищення кваліфікації бухгалтерів, створення ефективної законодавчої бази бухгалтерського обліку, розробки методичного забезпечення з урахуванням національної економіки, впровадження засобів стимулювання. Не розроблені конкретні методи, положення з упровадження в обліку оцінки активів і пасивів відповідно до кон'юнктури ринку.

Перехід на МСФО необхідний, адже жоден національний фінансовий ринок не зможе поступально розвиватися у відриві від міжнародного. Впровадження міжнародних стандартів є важливим кроком у питанні побудови ефективної системи обліку і звітності в Україні. Збільшення прозорості діяльності українських компаній дозволить підвищити ефективність вітчизняних підприємств за рахунок упровадження сучасних систем керування економічною інформацією, підвищить їхню інвестиційну привабливість.